

**RAZVIJANJE OKOLJSKE PISMENOSTI PRI
GLUHIH IN NAGLUŠNIH UČENCIH SKOZI
PRIREJENO EKOLOŠKO PRAVLJICO *ZEMLJA JE
DOBILA VROČINO***

HELENA SODJA, ZAVOD ZA GLUHE IN NAGLUŠNE LJUBLJANA

30. 5. 2026, OŠ Jožeta Gorjupa, Kostanjevica na Krki

IZHODIŠČA

Sign Tales

- Gre za mednarodni projekt.
- V njem sodeluje 6 držav.
- Oblikoval se je leta 2023 na generalnem srečanju mreže HIPEN (Evropska mreža strokovnjakov za slušne okvare).
- Vsaka država priredi 3 pravljice v svojem jeziku (+ prevod v angleščino in znakovni jezik).
- Projekt še ni končan.

<https://signtales.eu/sl/pravljice/>

(SignTales, n. d.)

CILJI

- 1. Odpravljanje vrzeli v pismenosti z zagotavljanjem prilagojene podpore gluhim in naglušnim učencem ter hkrati spodbujanje kritičnega mišljenja s pripovedovanjem zgodb
- 2. razvijanje okoljske pismenosti pri vseh učencih in zaposlenih na osnovni šoli ZGNL
- 3. poznavanje besedišča v SZJ in slovenščini s področja sodobne okoljske problematike

ŠTEVILO SODELUJOČIH

4 GLUHI UČENCI

+ TOLMAČKA ZA SZJ

- Gluha učenka (6. razred) – gluha družina, SZJ
- Gluhi učenec (6. razred) – dvojezično okolje, polžkov vsadek
- Gluhi učenec (6. razred) – dvojezično okolje, polžkov vsadek; šibko znanje slovenščine in SZJ
- Gluha učenka (7. razred) – gluha družina, SZJ

OPIS DEJAVNOSTI

- Preverjane bralnega razumevanja pri slovenščini
- Literarna in neliterarna besedila
- Prilagojena besedila

ZEMLJI JE PREVROČE!

Zadnjih 150 let temperatura na Zemlji čedalje hitreje narašča. Takšno segrevanje spreminja naše podnebje in postavlja na glavo življenje v številnih regijah. Ampak še je čas za ukrepanje.

Ali je res, da se Zemlja segreva?

Da. V zmernem podnebnem pasu segrevanje ozračja povzroča čedalje močnejše deževje in posledično poplave.

Zakaj se Zemlja segreva?

V zrak spuščamo preveč plinov in dima. Ti v atmosferi tvorijo oblogo, pod katero se zadržuje toplota, podobno kot v topli gredi. Zato jim pravimo toplogredni plini.

Kateri so pravzaprav ti plini?

Oglikov dioksid, ki nastaja pri izogrevanju fosilnih goriv.

Metan, ki ga govedo izloča iz črevesja. Vzreja se preveč živine.

Dušikov dioksid, ki se sprošča v kemičnih gnojilih pri gnojenju polj.

Se je globalno segrevanje zgodilo prvič?

Ne, podobno se je zgodilo že v dobi dinozavrov zaradi pogostih vulkanskih izbruhov. V istem času je povsod, celo na Antarktiki, vladalo tropsko podnebje. Vendar pa je imela takrat narava čas, da se je temu prilagodila. Danes je segrevanje prehitro.

Kaj se zgodi ob globalnem segrevanju?

Vročina topi polarni led in ledenike. Določene živali tako izgubijo svoj naravni prostor. Ob taljenju se led spremeni v vodo, kar pomeni, da se gladina oceana zviša. Veliko majhnih otokov tako lahko preplavi.

Se segreva le zrak?

Ne, segreva se tudi morska voda. Nekatere živali na to niso navajene. Tak primer so korale, ki zaradi tega odmirajo. Majhne ribice tako izgubijo svoj dom.

Ko je morje preveč toplo, to sproži ciklone. Na nekaterih koncih sveta nastajajo nevihte, tornadi in poplave.

Spet na drugih pa sploh ne dežuje. Puščava se širi.

Kaj storiti, da bomo zemljo ohladili?

Leta 2015 so številne države pristopile k dogovoru, da bodo proizvedle manj toplogrednih plinov. Skupaj so dale to obljubo. To pomeni, da bomo morali vsi spremeniti način, kako:

Se vozimo in potujemo.

Porabljamo energijo.

Jemo in pridelujemo.

Nakupujemo.

Vse je med seboj povezano, to je bistvo ekologije.

Je to sploh mogoče?

Vsako naše dejanje ima vpliv na planet. Ko so bili tvoji starši otroci, so bili v uporabi produkti, ki so v atmosferi povzročali ozonski luknjo. Nato so te proizvode prepovedali in problem omilili. Torej, da! Lahko spremenimo stvari.

(Enovredle Kecir-Lepetit, Zvezdčič, Ekologija, str. 38-41)

KDO JE GRETA THUNBERG???

Greta Thunberg je švedska srednješolka, ki se bori za prihodnost planeta.

Znana je postala avgusta 2018, ko je izvedla šolsko stavko za podnebje. Namesto, da bi se šla učiti v šolo, se je odločila, da bo protestirala pred šolskim parlamentom. Greta odraslim očita, da niso dali vsega od sebe, da bi omejili globalno segrevanje. Pri 15. letih je to povedala potlačnim predstavnikom na mednarodni podnebni konferenci na Poljskem decembra leta 2018. Svoje je voditeljem z vsega sveta povedala tudi v Davosu januarja leta 2019. Mimo in odločno jih je pozvala, naj hitro ukrepajo in zaščitijo okolje, da bodo imeli mladi lahko prihodnost.

A je šolska stavka za podnebje dosegla tudi druge šolarje?

Greta se je vrnila v šolo, kljub temu pa je vsak petek stavkala. Njeno delovanje je navdihnilo mnoge šolarje z vsega sveta: iz Belgije, Švice, Nemčije, Slovenije, Avstralije, Francije ...

Vsak petek so se dijaki in študentje zbrali in skupaj protestirali za podnebje, namesto da bi šli k pouku. Greta Thunberg še naprej spodbuja stavke za prihodnost po vsem svetu. Učenci z vsega sveta se skupaj z njo borijo za svojo prihodnost. Upamo, da jim bo uspelo.

(Sophie Dussaussois: Kaj je to, ekologija??? str. 110-121)

Slika 1: Delovni listi za neliterarni besedili (Dussaussois, 2023, str. 119–121), (Kecir-Lepetit, 2021, str. 38–41)

OPIS DEJAVNOSTI

ANIMIRANI VIDEOPOSNETEK S PODNAPISI

Zgodbe na kratko:

Podnebne spremembe in pomen gozdov

<https://www.youtube.com/watch?v=BKsmsw2-dhE>

(Časoris, n. d.)

ANIMIRANI VIDEOPOSNETEK BREZ PODNAPISOV

*Planet moramo obvarovati za prihodnje
generacije*

<https://www.youtube.com/watch?v=XjnSTwK5cK8>

(SiDG – Slovenski državni gozdovi, 2020)

PLAKAT KRETNJ V SZJ

POSEBNOSTI, ZANIMIVOSTI, PRIPOROČILA

- Tudi učence s posebnimi potrebami je treba okoljsko ozavestiti.
- Gluhi učenci lažje sodelujejo pri dejavnostih, ki vključujejo gibanje, sodelovalno delo in vizualno ustvarjanje.
- Učinkovita je uporaba prilagojenih besedil z enostavnejšo povedno strukturo.

ZAKLJUČEK

- Vse dejavnosti so bile uspešno izvedene.
- Vsi trije cilji so bili doseženi.
- **NADALJNJE DEJAVNOSTI**: objava članka v šolskem časopisu: QR-koda (SZJ).

VIRI IN LITERATURA

- Časoris. (n. d.). *Planet moramo obvarovati za prihodnje generacije* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=XjnSTwK5cK8>
- Dussaussois, S. (2023). Kdo je Greta Thunberg. V *Kaj je to, ekologija???* (str. 119–121). Ebesede.
- Kecir-Lepetit, E. (2021). Zemlji je prevroče! V *Zvedavčki: Ekologija* (str. 38–41). Epistola.
- SiDG - Slovenski državni gozdovi. (2020). *Zgodbe na kratko: Podnebne spremembe in pomen gozdov* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=BKsmsw2-dhE>
- SignTales. (n. d.). *O našem projektu*. <https://signtales.eu/sl/pravljice/>